

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2015

**Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála**

Stair

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéisí fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACHT 2015

SCÉIM MHARCÁLA

STAIR AN NUA-AOIS DHÉANACH

ARDLEIBHÉAL

TUARASCÁIL AR AN STAIDÉAR TAIGHDE (TST)
(100 marc)

LÉITEAR AN tIOMLÁN SULA MARCÁILTEAR AON NÍ!

PLEAN IMLÍNEACH (15 mharc)

Foinsí a lua = 6 mharc Gnéithe eile = 9 marc

Foinsí a lua

Iarrtar trí fhoirse chuí a lua.

Gach foirse chuí a lua go cruinn = 2 mharc

Údar agus teideal amháin = 1 mharc

Mír eolais eile sa bhreis air sin mar fhianaise (e.g. foilsitheoir, dáta) = 1 mharc

2 mharc x 3 = uasmhéid 6 mharc maidir le 3 fhoirse

N.B. ‘Ní ghlacfar le gnáth-théacsleabhair scoile mar fhoinsí oiriúnacha chun críche staidéir thaighde.’ RO/CNCM *Treoirlínte*, lch 14.

An t-ábhar staidéir atá molta a shainiú agus bunús a thabhairt dó, ag sonrú na n-aidhmeanna agus an chuir chuige atá i gceist.

An leagann an t-iarrthóir amach go soiléir an t-ábhar a bhfuil sé i gceist staidéar a dhéanamh air agus an chúis go ndéantar? An leagann an t-iarrthóir amach na haidhmeanna leis an staidéar agus an chaoi ar dóigh go mbainfear amach iad?

Maidir le gach ceann de na trí chritéar, cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Sainiú agus bunús
(uasmhéid = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Aidhmeanna a shonrú
(uasmhéid = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Cur chuige a shonrú
(uasmhéid = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

MEASTÓIREACHT AR NA FOINSÍ (25 marc)

Tagairt a dhéanamh do láidreachtaí agus/nó laigí na bhfoinsí agus léargas a thabhairt ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar.

Cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Tagairt do na TRÍ fhoinse GO LÉIR

sármhaith = 22-25 marc
go han-mhaith = 17-21 marc
go maith = 13-16 mharc
réasúnta = 9-12 mharc
go lag = 0-8 marc

Gan ann ach tagairt do DHÁ fhoinse

sármhaith = 15-17 marc
go han-mhaith = 12-14 mharc
go maith = 9-11 mharc
réasúnta = 6-8 marc
go lag = 0-5 mharc

Gan ann ach tagairt d'fhoinse AMHÁIN

sármhaith = 8-9 marc
go han-mhaith = 6-7 marc
go maith = 4-5 mharc
réasúnta = 2-3 mharc
go lag = 0-1 mharc

AISTE FHADA (60 marc)

Aiste staire = 50 marc

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde = 10 marc

Is féidir an t-athbhreithniú ar an bpróiseas taighde a bheith ina chuid shlán den aiste nó is féidir é a chur i láthair mar ghné ar leith den obair.

Ba cheart an aiste staire a mheas mar aonad agus marcanna as 50 a bhronnadh mar seo a leanas:

<i>Eolas ar an stair – 25 marc</i> Críochnúil, cruinn agus ag baint le hábhar an teidil	<i>Sármhaith:</i> 21-25 <i>Go han-mhaith:</i> 16-20 <i>Go maith:</i> 11-15 <i>Réasúnta:</i> 6-10 <i>Go lag:</i> 0-5
<i>Scileanna taighde – 15 mharc – Mar shampla</i> Taighde sách domhain léirithe Úsáid na bhfoinsí Plé cóir cothrom ar na ceisteanna	<i>Sármhaith:</i> 13-15 <i>Go han-mhaith:</i> 10-12 <i>Go maith:</i> 7-9 <i>Réasúnta:</i> 4-6 <i>Go lag:</i> 0-3
<i>Cur i Láthair – 10 marc</i> Litearthacht Léirchruinneas Leagan Amach	<i>Sármhaith:</i> 9-10 <i>Go han-mhaith:</i> 7-8 <i>Go maith:</i> 5-6 <i>Réasúnta:</i> 3-4 <i>Go lag:</i> 0-2

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde (10 marc)

Is féidir é seo a chur i láthair mar chuid ann féin nó mar chuid shlán den aiste.

Ba cheart don scrúdaitheoir an cuntas ar an bpróiseas taighde a mheas ina iomláine, agus marcanna a bhronnadh mar seo a leanas:

Sármhaith: 9-10

Go han-mhaith: 7-8

Go maith: 5-6

Réasúnta: 3-4

Go lag: 0-2

Roinn 1: CEIST DHOICIMÉAD BHUNAITHE (CDB) (100 marc)

1. Tuiscint (20 marc)

- (a) Do Chomhdháil Chorp Chríost 5M
- (b) Murar féidir leis áit chónaithe a chur ar fáil don fhear oibre a íocann cíos 5M
- (c) Bhí siad maisithe le bratacha 5M
- (d) Ábhar neamhealaíonta gan phrionsabal 5M

2. Comparáid (20 marc)

- (a) De réir an dá cháipéis, **níl** coinníollacha maireachtála i mBaile Átha Cliath sásúil.

Luaitear “tionóntáin bhrocacha” agus “acraí de chlóis slumaí” i gCáipéis A. Mar shampla de phlódú, tagraíonn sé do theaghlach de sheisear ina gcónaí i seomra amháin. Críochnaíonn an scríbhneoir leis an ráiteas gurb é “an dualgas soiléir atá orainn” mar Chríostaithe malairt tithíochta a chur ar fáil do na bochtáin, mar gheall ar chomh dona is atá a gcóiríocht.

Luaitear i gCáipéis B “slumaí gránna”, nach féidir glacadh leo cé go bhfuil siad maisithe don Chomhdháil. Creideann an scríbhneoir go bhfuil coinníollacha sóisialta Bhaile Átha Cliath (lena n-áirítear tithíocht) ina “mhallacht” agus ceistíonn sé, de bharr an lín daoine a chónaíonn i slumaí, an féidir le Baile Átha Cliath “cathair a bhfuil cultúr Caitliceach inti” a thabhairt uirthi féin.

Marcáiltear gach doiciméad ar scála aistritheach as 5:

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc

Go maith = 3 mharc Réasúnta = 2 mharc Go lag = 0-1 mharc

Freagra nach luann ach doiciméad amháin = uasmhéid 5M 10M

- (b) Déantar an cás sa dá cháipéis go mbeadh an creideamh níos ábhartha sa saol poiblí. Déantar é seo i gCáipéis A gan ach an sampla de thithíocht neamhleor a úsáid, cé go bhfuil cáipéis B níos fadréimsí, agus go dtagraítear inti don litríocht, do scannáin agus don saol gnó i gcoitinne.

Doiciméad A

Scríobhann an scríbhneoir go mbeidh suim ag go leor cuairteoirí ar Bhaile Átha Cliath “sa chaoi a gcuirtear reiligiún i bhfeidhm sa saol.” Cuireann sé ina luí gur cheart go mbeadh náire ar Cosgrave mar gheall nach bhfuil aon cheo déanta le dul i ngleic leis an ngéarchéim tithíochta agus gur ionann ár neamhábaltacht le háit chónaithe mhaith a chur ar fáil don lucht oibre agus teip i dtaispeáint “go bhfuil níos mó i gceist lenár gCríostaíocht ná ainm”.

Doiciméad B

Mar aon le slumaí a cháineadh mar dho-ghlactha ina chéad alt, sainaithníonn an scríbhneoir gnéithe eile den saol poiblí nuair nach raibh creideamh ábhartha do shaol poiblí na hÉireann. Is léir nach bhfuil sé sásta leis an méid a fheiceann sé mar go bhfuil caighdeán ísle i litríocht agus scannáin ar fáil don phobal. Mar “thuata Caitliceach mór le rá”, tá O’Rahilly i bhfabhar eagraíocht bunaithe ar “phrionsabail Chaitliceacha” a thabhairt isteach sa tionscal.

Marcáiltear gach doiciméad ar scála aistritheach as 5:

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc

Go maith = 3 mharc Réasúnta = 2 mharc Go lag = 0-1 mharc

Freagra nach luann ach doiciméad amháin = uasmhéid 5M 10M

3. Criticeas (20 marc)

- (a) Tá i bhfad níos mó tuairimí ná fíricí i gcáipéis A. Fíric atá le rá go mbeidh na mílte duine ag tabhairt cuairt ar Bhaile Átha Cliath sa bhliain amach romhainn, ach is tuairimí den chuid is mó atá sa chuid eile den alt. Déanann an scríbhneoir iarracht Cosgrave a náiriú trí úsáid a bhaint as ceisteanna reitriciúla lena léiriú cén chomh neamh-Chríostaí is atá sé gan tithe nua a fháil do dhaoine den lucht oibre.

D’fhéadfaí argóint a dhéanamh gur áibhéil atá ina éileamh go bhfuil “tionóntáin bhrocacha a shíneann ar feadh na mílte slí” agus “acraí de chlóis slumaí”, ach is dócha go bhfuil sé fíor. Seans go bhfuil an sampla d’athfhriotal maidir le plódú eisceachtúil, ach fíor.

Tá an scríbhneoir den tuairim gur náisiún féimhithe muid murar féidir linn an chóiríocht chuí a chur ar fáil dár lucht oibre. Is dócha gur fíric atá ann gur tháinig Naomh Pádraig go hÉirinn in 432AD, ach is é tuairim an scríbhneora gurb é ár ndualgas Críostaí tithíocht nua a chur ar fáil do na bochtáin.

Agus an freagra á mheas ina iomláine, marcáiltear ar scála aistritheach as 10:

Sármhaith = 9-10 marc

Go han-mhaith = 7-8 marc

Go maith = 5-6 mharc

Réasúnta = 3-4 mharc

Go lag = 0-2 mharc

10M

- (b) Tugtar le fios i gCáipéis B go n-iarrtar go mbeadh cinsireacht níos mó ann, rialú níos mó ar chaighdeáin na n-ábhar atá ar fáil do léitheoirí agus do na daoine a fhreastalaíonn ar an bpictiúrlann in Éirinn. Léirigh an Chomhdháil ár gcumas eagraithe agus is mian leis an scríbhneoir go n-úsáidfimis an tallann sin le fadhbanna sóisialta eile a réiteach. Ceistíonn sé an chúis nach gcloisimid mórán faoin chreideadh i saol poiblí na hÉireann agus molann sé go nglacfaí le prionsabail Chaitliceacha in eagrú an tionscail.

Agus an freagra á mheas ina iomláine, marcáiltear ar scála aistriitheach as 10:

Sármhaith = 9-10 marc

Go han-mhaith = 7-8 marc

Go maith = 5-6 mharc

Réasúnta = 3-4 mharc

Go lag = 0-2 mharc

10M

4. **Comhthéacsúchán (40 marc)**

Iarrtar sa cheist faoin **tábhacht** a bhaineann le Comhdháil Chorp Chríost. D'fhéadfadh tábhacht shóisialta, pholaitiúil, eaglasta, náisiúnta, idirnáisiúnta agus stairiúil na Comhdhála bheith i gceist anseo.

Ábhar a chuireann síos ar imeachtaí na Comhdhála gan tagairt dá dtábhacht = nach mó ná Réasúnta ar MG

Tosaítear, le ceist 4, ar mharcáil de réir an ailt.

Marc Carnach = Uasmhéid 24 marc

Meastóireacht Ghinearálta = Uasmhéid 16 mharc

Marc Carnach (MC)

Marcanna iad seo a bhronntar maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste a cuireadh.

Roinnfídh an scrúdaitheoir an freagra ina ailt nó ina aonaid ba chomhionann le hailt. Tharlódh alt nó comhionann ailt ar cheann acu seo a leanas:

- (i) Réamhrá oiriúnach ag tabhairt an eolais chúlra agus/nó ag sainmhíniú na dtéarmaí agus ag míniú an chuir chuige;
- (ii) Eachtra, ré nó céim i sraith eachtraí;
- (iii) Gné a bhaineann le topaic/ceist agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (iv) Pointe mar chuid d'argóint nó plé, agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (v) Míniú ar choincheap nó ar théarma agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (vi) Má tá roinnt ráitis shuntasacha fhiúntacha ann ina bhfuil fíricí, míniúchán nó tráchttaireacht, ainneoin gan ceangal ná gaol eatarthu, is féidir iad a thabhairt le chéile agus a mheas mar a bheadh comhionann ailt ann;
- (vii) Alt nó achoimre mhaith chlabhsúir a mbeadh níos mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = uasmhéid 4 mharc)

Nuair atá an freagra roinnte ina ailt nó a gcomhionann ag an scrúdaitheoir, bronnfar marcanna i leith gach ailt nó a chomhionann mar seo a leanas:

Sármhaith: 11-12 mharc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchtairachta. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
Go han-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 mharc	Eolas teoranta / ar éigean é á chur i láthair
Go lag: 0-2 mharc	Gan tábhacht / gan baint le hábhar / botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG)

Agus marcanna MG á mbronnadh, tabharfaidh an scrúdaitheoir san áireamh cé chomh maith agus a láimhseálann an t-iarrthóir an cheist a cuireadh. Beidh an tábla grádúcháin seo a leanas i bhfeidhm:

Sármhaith: 14-16 mharc
Go han-mhaith: 11-13 mharc
Go maith: 6-10 marc
Réasúnta: 4-5 mharc
Go lag: 2-3 mharc
Go han-lag: 0-1 mharc

Agus marcanna MG á mbronnadh, níor cheart go mbeadh an scrúdaitheoir ag súil le freagraí níos iomláine ná 40% i gcomparáid leis na freagraí ar na ceisteanna níos faide maidir le topaicí i Roinn 2 agus Roinn 3.

Leantar den phrionsabal seo maidir le marcáil de réir an ailt (MC agus MG) síos trí Roinn 2 agus Roinn 3. Bíonn marcanna MC agus marcanna MG i gcóimheas 60/40 le chéile ar feadh an scrúdpháipéir ar fad.

Roinn 2: ÉIRE (100 marc)
agus
Roinn 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (200 marc)

Éilítear ar an iarrthóir i Roinn 2 agus i Roinn 3 freagra a thabhairt mar gheall ar cheist staire. Marcáiltear na freagraí faoi dhá cheannteideal:

Marc Carnach (MC) maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste mar a cuireadh í.

Uasmhéid MC = 60 marc.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) maidir le feabhas an fhreagra ina iomláine i gcomhthéacs na ceiste a cuireadh.

Uasmhéid MG = 40 marc.

An freagra a mharcáil

Agus an freagra á mharcáil, beidh dearcadh oscailte ag an scrúdaitheoir ag déileáil leis an ábhar maidir leis an réimse freagraí inghlactha a bhféadfaí a bheith ag súil leo ó iarrthóir ar an leibhéal seo agus beidh tuiscint ag an scrúdaitheoir ar scóip an eolais agus na scileanna staire a éilítear faoin siollabas. Roinnfidh an scrúdaitheoir an freagra ina ailt nó ina aonaid ba chomhionann le hait:

- (i) Réamhrá oiriúnach ag tabhairt an eolais chúlra agus/nó ag sainmhíniú na dtéarmaí agus ag míniú an chuir chuige;
- (ii) Eachtra, ré nó céim i sraith eachtraí;
- (iii) Gné a bhaineann le topaic/ceist agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (iv) Pointe mar chuid d'argóint nó plé, agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (v) Míniú ar choincheap nó ar théarma agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (vi) Má tá roinnt ráitis shuntasacha fhiúntacha ann ina bhfuil fíricí, míniúchán nó tráchttaireacht, ainneoin gan ceangal ná gaol eatarthu, is féidir iad a thabhairt le chéile agus a mheas mar a bheadh comhionann ailt ann;
- (vii) Alt nó achoimre mhaith chlabhsúir a mbeadh níos mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = uasmhéid 4 mharc)

Bronnfaidh an scrúdaitheoir marcanna i leith gach ailt nó a chomhionann mar seo a leanas:

Marc Carnach (MC) (Uasmhéid = 60 marc)

Sármhaith: 11-12 mharc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchtairachta. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
Go han-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 mharc	Eolas teoranta / ar éigean é á chur i láthair
Go dona: 0-2 mharc	Gan tábhacht / gan baint le hábhar / botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) (Uasmhéid = 40 marc)

Sármhaith: 34-40 marc	Sármhaith sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, go háirithe sa chás go léirítear foghlaim mhionghéar, léitheoireacht leathanréimseach, cumas anailíse nó tráchtairacht fhorleiththeadach.
Go han-mhaith: 28-33 marc	Go han-mhaith – ach gan é a bheith sármhaith – sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, i.e. cruinn agus cuimsitheach.
Go maith: 22-27 marc	Ar chaighdeán maith ó thaobh an chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, ach gan é a bheith eisceachtúil maidir leis an eolas ná an tráchtairacht a chuirtear ar fáil.
Réasúnta: 16-21 marc	Iarracht réasúnta an cheist a cuireadh a fhreagairt, ach lochtanna sonracha air, e.g. tráchtairacht neamhiomlán, sonraí nach mbaineann le hábhar, míchruinneas ó thaobh fíricí.
Go lag: 10-15 mharc	Go dona sa mhéid agus go dteipeann ar an iarrthóir an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt, ach fiúntas áirithe leis ina dhiaidh sin féin.
Go han-lag: 0-9 marc	Freagra an-dona nach bhfuil ann, ar an gcuid is fearr de, ach blúiríní eolais.

Agus marcanna MG á mbronnadh, déanfaidh an scrúdaitheoir feabhas an fhreagra a mheas agus na gnéithe seo a leanas á dtabhairt san áireamh de réir mar is cuí:

- Cé chomh mór is a léirigh an t-iarrthóir cumas anailís a dhéanamh ar na nithe a bhaineann leis an gceist a cuireadh (i.e. níos mó ná tuairisc reacaireachta sa fhreagra)?
- Cé chomh maith is a láimhseáil an t-iarrthóir an fhianaise a bhaineann le hábhar a chuireann bonn iontaofa faoina c(h)uid anailíse?
- Cé chomh mór is a léirigh an t-iarrthóir cumas cúis a chur i láthair agus a theacht ar lón tátail (i.e. an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt)?

Nótaí maidir le topaicí faoi leith
ROINN 2: ÉIRE (100 marc)

Freagair ceist amháin as ceann amháin de na cúig thopaic thíos.

Éire: Topaic 1

Éire agus an tAontas, 1815-1870

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (rialtas + príobháideach)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 2

Gluaiseachtaí ar son leasú polaitíochta agus sóisialta, 1870-1914

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Butt + Parnell)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Cén fáth? + Conas?)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 4

Diaspóra na hÉireann, 1840-1966

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 5

An pholaitíocht agus an tsochaí i dTuaisceart Éireann, 1949-1993

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (athrú sóisialta agus eacnamaíoch + athrú polaitíochta)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Comhaontú Sunningdale + cliseadh an fheidhmeannais)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 6

An rialtas, an geilleagar agus an tsochaí i bPoblacht na hÉireann, 1949-1989

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Whitaker + Lemass)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

ROINN 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (200 marc)

Freagair ceist amháin as dhá cheann de na sé thopaic thíos.

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 1

An náisiúnachas agus foirmiú stát san Eoraip, 1815-1871

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (córas Metternich + faoi ionsaí)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (talmhaíocht + tionsclaíocht)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (constaicí + constaicí a shárú)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 2

Náisiúnstáit agus teannas idirnáisiúnta, 1871-1920

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (géarchéim eacnamaíoch + cogáí)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 3

Deachtóireacht agus daonlathas san Eoraip, 1920-1945

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (fadhbanna + conas a chuathas i ngleic leo)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (bolscaireacht + sceimhle)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 4
Easaontas agus athailíniú san Eoraip, 1945 1992

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 5
Cúlú na hEorpa ó impireachtaí agus an toradh, 1945-1990

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (an Bhreatain + an India)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (An Bhreatain + An Fhrainc)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 6
Na Stáit Aontaithe agus an domhan, 1945-1989

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: TRÍ ghné (cén fáth + conas + ar éirigh leis?)
Mura dtugtar ach DHÁ CHEANN, Uasmhéid MC = 50
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Aisling Mheiriceánach + réaltach Mheiriceánach)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACHT 2015

SCÉIM MHARCÁLA

STAIR AN LUATH-AOIS

ARDLEIBHÉAL

TUARASCÁIL AR AN STAIDÉAR TAIGHDE (TST)
(100 marc)

LÉITEAR AN tIOMLÁN SULA MARCÁILTEAR AON NÍ!

PLEAN IMLÍNEACH (15 mharc)

Foinsí a lua = 6 mharc Gnéithe eile = 9 marc

Foinsí a lua

Iarrtar trí fhoirse chuí a lua.

Gach foirse chuí a lua go cruinn = 2 mharc

Údar agus teideal amháin = 1 mharc

Mír eolais eile sa bhreis air sin mar fhianaise (e.g. foilsitheoir, dáta) = 1 mharc

2 mharc x 3 = uasmhéid 6 mharc maidir le 3 fhoirse

N.B. ‘Ní ghlacfar le gnáth-théacsleabhair scoile mar fhoinsí oiriúnacha chun críche staidéir thaighde.’ RO/CNCM *Treoirlínte*, lch 14.

An t-ábhar staidéir atá molta a shainiú agus bunús a thabhairt dó, ag sonrú na n-aidhmeanna agus an chuir chuige atá i gceist.

An leagann an t-iarrthóir amach go soiléir an t-ábhar a bhfuil sé i gceist staidéar a dhéanamh air agus an chúis go ndéantar? An leagann an t-iarrthóir amach na haidhmeanna leis an staidéar agus an chaoi ar dóigh go mbainfear amach iad?

Maidir le gach ceann de na trí chritéar, cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Sainiú agus bunús
(uasmhéid = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Aidhmeanna a shonrú
(uasmhéid = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Cur chuige a shonrú
(uasmhéid = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

MEASTÓIREACHT AR NA FOINSÍ (25 marc)

Tagairt a dhéanamh do láidreachtaí agus/nó laigí na bhfoinsí agus léargas a thabhairt ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar.

Cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Tagairt do na TRÍ fhoinse GO LÉIR

sármhaith = 22-25 marc
go han-mhaith = 17-21 marc
go maith = 13-16 mharc
réasúnta = 9-12 mharc
go lag = 0-8 marc

Gan ann ach tagairt do DHÁ fhoinse

sármhaith = 15-17 marc
go han-mhaith = 12-14 mharc
go maith = 9-11 mharc
réasúnta = 6-8 marc
go lag = 0-5 mharc

Gan ann ach tagairt d'fhoinse AMHÁIN

sármhaith = 8-9 marc
go han-mhaith = 6-7 marc
go maith = 4-5 mharc
réasúnta = 2-3 mharc
go lag = 0-1 mharc

AISTE FHADA (60 marc)

Aiste staire = 50 marc

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde = 10 marc

Is féidir an t-athbhreithniú ar an bpróiseas taighde a bheith ina chuid shlán den aiste nó is féidir é a chur i láthair mar ghné ar leith den obair.

Ba cheart an aiste staire a mheas mar aonad agus marcanna as 50 a bhronnadh mar seo a leanas:

<i>Eolas ar an stair – 25 marc</i> Críochnúil, cruinn agus ag baint le hábhar an teidil	<i>Sármhaith:</i> 21-25 <i>Go han-mhaith:</i> 16-20 <i>Go maith:</i> 11-15 <i>Réasúnta:</i> 6-10 <i>Go lag:</i> 0-5
<i>Scileanna taighde – 15 mharc – Mar shampla</i> Taighde sách domhain léirithe Úsáid na bhfoinsí Plé cóir cothrom ar na ceisteanna	<i>Sármhaith:</i> 13-15 <i>Go han-mhaith:</i> 10-12 <i>Go maith:</i> 7-9 <i>Réasúnta:</i> 4-6 <i>Go lag:</i> 0-3
<i>Cur i Láthair – 10 marc</i> Litearthacht Léirchruinneas Leagan Amach	<i>Sármhaith:</i> 9-10 <i>Go han-mhaith:</i> 7-8 <i>Go maith:</i> 5-6 <i>Réasúnta:</i> 3-4 <i>Go lag:</i> 0-2

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde (10 marc)

Is féidir é seo a chur i láthair mar chuid ann féin nó mar chuid shlán den aiste.

Ba cheart don scrúdaitheoir an cuntas ar an bpróiseas taighde a mheas ina iomláine, agus marcanna a bhronnadh mar seo a leanas:

Sármhaith: 9-10

Go han-mhaith: 7-8

Go maith: 5-6

Réasúnta: 3-4

Go lag: 0-2

Roinn 1: CEIST DHOICIMÉAD-BHUNAITHE (CDB) (100 marc)

1. Tuiscint (20 marc)

- (a) D'aontaigh siad (Tír Eoghain agus Ó Domhnaill) ionradh a dhéanamh ar an bPáil 5M
- (b) Phleanáil sé (Tír Eoghain) iad (na buannachtaí) a chur in dhá dhúnfort in aice leis an Iúr 5M
- (c) Glacann an Rí Séamas leis gur léirigh Ó Néill mórán comharthaí ar a aithreachas / tugann Séamas faoi deara gur thug an Bhanríon Éilís cumhacht don Tiarna Mountjoy trócaire a dhéanamh ar Ó Néill / deir Séamas nach ndearna O'Neill choir inár leith ó tháinig sé ina rí / dúirt Mountjoy leis an rí nach dtacaíonn Ó Néill le cumhacht eachtrach a thuilleadh nó gur thairg sé go gcuideodh sé le dul i ngleic le reibiliúnaigh eile in Éirinn DHÁ cheann ar bith (3 + 2) 5M
- (d) Léirigh Ó Néill mórán comharthaí ar a aithreachas di 5M

2. Comparáid (20 marc)

- (a) Déantar cur síos i gcáipéis A ar an gcaoi a ndearna Ó Néill comhcheilg le Ó Domhnaill i 1600 chun ionradh a dhéanamh ar Pháil na Sasanach. Liostáil sé 2,500 buannacht eile chun dúnfoirt an Iúir a dhaingniú. Bhí pleananna mionsonraithe aige chun ionsaí a dhéanamh ar na Sasanaigh, pleananna a bhain le comhghuaillithe in go leor teaghlach éagsúla. Cuirtear carachtar arb amhlaidh go bhfuil sé athraithe i 1603 i láthair i gcáipéis B. Diúltaíonn sé do chumhacht eachtrannach agus thairg sé troid in aghaidh reibiliúnaithe Éireannacha eile. Diúltaíonn sé do chumhacht eachtrannach agus thairg sé troid in aghaidh reibiliúnaithe Éireannacha eile. Tá sé umhal anois do údarás na Corónach. Ghlac sé le pardún agus tugadh a chéim ar ais dó.

Marcáiltear gach doiciméad ar scála aistritheach as 5:

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc

Go maith = 3 mharc Réasúnta = 2 mharc Go lag = 0-1 mharc

10M

Freagra nach luann ach doiciméad amháin = Uasmhéid 5M

- (b) Is féidir argóint a dhéanamh go léiríonn ceachtar cáipéis tionchar Uí Néill níos fearr. Léirítear i gcáipéis A go bhfuil go leor comhghuaillithe aige i measc na dteaghlach Éireannach éagsúil, Ó Domhnaill go háirithe. Bhí dóthain tionchar aige le buíon buannachta a shocrú. I dtéarmaí an ionraidh bheartaithe ar an bPáil, ba é an príomh-bheartaí é (“tá ordú tugtha aige ..., tá Mac Mathúna, etc. ceaptha aige”)

Léirítear cumhacht agus tionchar Uí Néill ar bhealach éagsúil i gcáipéis B. Ar a chúiseanna polaitiúla féin, chuir sé ina luí ar Mountjoy, agus tríd sin, ar an mBanríon, go bhfuil aiféala air faoina reibiliúnacht roimhe seo. Chuir sé ina luí ar Mountjoy gur éirigh sé as aon dílseacht a bhí aige do chumhachtaí eachtrannacha agus thairg sé go gcuideodh sé le dul i ngleic le reibiliúnaigh eile in Éirinn. An chaoi a dtagann an Rí agus/nó Mountjoy chun réitigh leis, léiríonn sí cumhacht agus tionchar Uí Néill.

Marcáiltear gach doiciméad ar scála aistritheach as 5:

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc

Go maith = 3 mharc Réasúnta = 2 mharc Go lag = 0-1 mharc

10M

Freagra nach luann ach doiciméad amháin = Uasmhéid 5M

3. Criticeas (20 marc)

- (a) Is cosúil go raibh Ó Néill an-réitithe dá fheachtas beartaithe. Bhailigh sé 2,500 buannacht breise chun an tIúr a dhaingniú. D'ordaigh sé dá chairde sa Chúil agus i mBaile Mhic Scanláin ionas n-úsáidfi iad chun fóirithint a dhéanamh ar Dhún Dealgan. Cheap sé comhghuaillithe éagsúla le seirbhís a thabhairt ina ionradh agus léigir bheartaithe. Is gá réamhphleanáil a dhéanamh i gcomhair léigir.

Marcáiltear an freagra ar scála aistritheach as 10:

Sármhaith = 9-10 marc Go han-mhaith = 7-8 marc

Go maith = 5-6 mharc Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc

10M

- (b) Tagann cáipéis B as forógra an Rí Séamas inar tugadh pardún d'Ó Néill agus inar tugadh a ghradam ar ais dó. Is amhlaidh gur cuireadh a chuid saothair i rith Chogadh na Naoi mBliana ar neamhní agus glacann an Rí Séamas leis mar “ghéillsineach dílis” agus “faoi chéim agus faoi ghradam Iarla”. Glacadh é i “inár ngrása agus inár bhfabhar” ríoga agus beidh sé faoi chosaint an Rí.

Marcáiltear an freagra ar scála aistritheach as 10:

Sármhaith = 9-10 marc Go han-mhaith = 7-8 marc

Go maith = 5-6 mharc Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc

10M

4. Comhthéacsúchán (40 marc)

Tosaítear, le ceist 4, ar mharcáil de réir an ailt.

Marc Carnach = Uasmhéid 24 marc

Meastóireacht Ghinearálta =

Uasmhéid 16 mharc

Marc Carnach (MC)

Marcanna iad seo a bhronntar maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste a cuireadh.

Roinnfidh an scrúdaitheoir an freagra ina ailt nó ina aonaid ba chomhionann le hailt.

Tharlódh alt nó comhionann ailt ar cheann acu seo a leanas:

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus/nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eachtra, ré nó céim i sraith eachtraí;
- (iii) Gné a bhaineann le topaic/ceist agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (iv) Pointe mar chuid d'argóint nó plé, agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (v) Míniú ar choincheap nó ar théarma agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (vi) Má tá roinnt ráitis shuntasacha fhiúntacha ann ina bhfuil fíricí, míniúchán nó tráchttaireacht, ainneoin gan ceangal ná gaol eatarthu, is féidir iad a thabhairt le chéile agus a mheas mar a bheadh comhionann ailt ann;
- (vii) Alt nó achoimre mhaith chlabhsúir a mbeadh níos mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = uasmhéid 4 mharc)

Nuair atá an freagra roinnte ina ailt nó a gcomhionann ag an scrúdaitheoir, bronnfar marcanna i leith gach ailt nó a chomhionann mar seo a leanas:

Sármhaith: 11-12 mharc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchttaireachta. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
Go han-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 mharc	Eolas teoranta / ar éigean é á chur i láthair
Go dona: 0-2 mharc	Gan tábhacht / gan baint le hábhar / botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG)

Agus marcanna MG á mbronnadh, tabharfaidh an scrúdaitheoir san áireamh cé chomh maith agus a láimhseálann an t-iarrthóir an cheist a cuireadh. Beidh an tábla grádúcháin seo a leanas i bhfeidhm:

Sármhaith: 14-16 mharc
Go han-mhaith: 11-13 mharc
Go maith: 6-10 marc
Réasúnta: 4-5 mharc
Go lag: 2-3 mharc
Go han-lag: 0-1 mharc

Agus marcanna MG á mbronnadh, níor cheart go mbeadh an scrúdaitheoir ag súil le freagraí níos iomláine ná 40% i gcomparáid leis na freagraí ar na ceisteanna níos faide maidir le topaicí i Roinn 2 agus Roinn 3.

Leantar den phrionsabal seo maidir le marcáil de réir an ailt (MC agus MG) síos trí Roinn 2 agus Roinn 3. Bíonn marcanna MC agus marcanna MG i gcóimheas 60/40 le chéile ar feadh an scrúdpháipéir ar fad.

Roinn 2: ÉIRE (100 marc)
agus
Roinn 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (200 marc)

Éilítear ar an iarrthóir i Roinn 2 agus i Roinn 3 freagra a thabhairt mar gheall ar cheist staire. Marcáiltear na freagraí faoi dhá cheannteideal:

Marc Carnach (MC) maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste mar a cuireadh í.

Uasmhéid MC = 60 marc.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) maidir le feabhas an fhreagra ina iomláine i gcomhthéacs na ceiste a cuireadh.

Uasmhéid MG = 40 marc.

An freagra a mharcáil

Agus an freagra á mharcáil, beidh dearcadh oscailte ag an scrúdaitheoir ag déileáil leis an ábhar maidir leis an réimse freagraí inghlactha a bhféadfaí a bheith ag súil leo ó iarrthóir ar an leibhéal seo agus beidh tuiscint ag an scrúdaitheoir ar scóip an eolais agus na scileanna staire a éilítear faoin siollabas. Roinnfídh an scrúdaitheoir an freagra ina ailt nó ina aonaid ba chomhionann le hait:

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus/nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eachtra, ré nó céim i sraith eachtraí;
- (iii) Gné a bhaineann le topaic/ceist agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (iv) Pointe mar chuid d'argóint nó plé, agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (v) Míniú ar choincheap nó ar théarma agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (vi) Má tá roinnt ráitis shuntasacha fhiúntacha ann ina bhfuil fíricí, míniúchán nó tráchttaireacht, ainneoin gan ceangal ná gaol eatarthu, is féidir iad a thabhairt le chéile agus a mheas mar a bheadh comhionann ailt ann;
- (vii) Alt nó achoimre mhaith chlabhsúir a mbeadh níos mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = uasmhéid 4 mharc)

Bronnfaidh an scrúdaitheoir marcanna i leith gach ailt nó a chomhionann mar seo a leanas:

Marc Carnach (MC) (Uasmhéid = 60 marc)

Sármhaith: 11-12 mharc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchttaireachta. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
Go han-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 mharc	Eolas teoranta / ar éigean é á chur i láthair
Go lag: 0-2 mharc	Gan tábhacht / gan baint le hábhar / botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) (Uasmhéid = 40 marc)

- Sármhaith:** 34-40 marc Sármhaith sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, go háirithe sa chás go léirítear foghlaim mhionghéar, léitheoireacht leathanréimseach, cumas anailíse nó tráchttaireacht fhorleitheadach.
- Go han-mhaith:** 28-33 marc Go han-mhaith – ach gan é a bheith sármhaith – sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, i.e. cruinn agus cuimsitheach.
- Go maith:** 22-27 marc Ar chaighdeán maith ó thaobh an chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, ach gan é a bheith eisceachtúil maidir leis an eolas ná an tráchttaireacht a chuirtear ar fáil.
- Réasúnta:** 16-21 marc Iarracht réasúnta an cheist a cuireadh a fhreagairt, ach lochtanna sonracha air, e.g. tráchttaireacht neamhiomlán, sonraí nach mbaineann le hábhar, míchruinneas ó thaobh fíricí.
- Go lag:** 10-15 mharc Go dona sa mhéid agus go dteipeann ar an iarrthóir an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt, ach fiúntas áirithe leis ina dhiaidh sin féin.
- Go han-lag:** 0-9 marc Freagra an-dona nach bhfuil ann, ar an gcuid is fearr de, ach blúiríní eolais.

Agus marcanna MG á mbronnadh, déanfaidh an scrúdaitheoir feabhas an fhreagra a mheas agus na gnéithe seo a leanas á dtabhairt san áireamh de réir mar is cuí:

- Cé chomh mór is a léirigh an t-iarrthóir cumas anailís a dhéanamh ar na nithe a bhaineann leis an gceist a cuireadh (i.e. níos mó ná tuairisc reacaireachta sa fhreagra)?
- Cé chomh maith is a láimhseáil an t-iarrthóir an fhianaise a bhaineann le hábhar a chuireann bonn iontaofa faoina c(h)uid anailíse?
- Cé chomh mór is a léirigh an t-iarrthóir cumas cúis a chur i láthair agus a theacht ar lón tátail (i.e. an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt)?

Nótaí maidir le topaicí faoi leith

ROINN 2: ÉIRE (100 marc)

Freagair ceist amháin as ceann amháin de na cúig thopaic thíos.

Éire: Topaic 1

Leasú agus Reifirmísean in Éirinn na dTúdarach, 1494-1558

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Poynings + Skeffington)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: TRÍ ghné (tiarnaí + saorshealbhóirí + bodaigh)
Mura dtugtar ach DHÁ CHEANN, Uasmhéid MC = 50
Mura dtugtar CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: TRÍ ghné (fáth + conas + cé chomh maith agus a d'éirigh leis)
Mura dtugtar ach DHÁ CHEANN, Uasmhéid MC = 50
Mura dtugtar CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 40

Éire: Topaic 3

Ríocht nó coilíneacht – an streachailt don lámh in uachtar in Éirinn, 1603-1660

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (a pholasaithe + cur lena thurnamh)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 4

Cinsealacht choilíneachta á bunú, 1660-1715

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Caitlicigh + Protastúnaigh)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Cén fáth an polasaí + Cén tionchar)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 5

Coilíneacht nó ríocht – teannas in Éirinn i lár an ochtú haois déag, 1715-1770

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: TRÍ ghné (cúiseanna + bealaí inar tharla an chorraíl + torthaí)
Mura dtugtar ach DHÁ CHEANN, Uasmhéid MC = 50
Mura dtugtar CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 6

Deireadh na ríochta Éireannaí agus bunú an Aontais, 1770-1815

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: TRÍ ghné (bunaitheoirí + fáthanna + aidhmeanna a baineadh amach)
Mura dtugtar ach DHÁ CHEANN, Uasmhéid MC = 50
Mura dtugtar CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 40

ROINN 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (200 marc)

Freagair ceist amháin as dhá cheann de na sé thopaic thíos.

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 1

An Eoraip ón Athbheochan go dtí an Reifirméisean, 1492-1567

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (an Eoraip + Sevilla)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (an Ghearmáin + cén fáth nár éirigh go hiomlán leis)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 2

Creideamh agus cumhacht: an pholaitíocht i ndeireadh an séú haois déag, 1567 1609

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cad fáth Armáid + cén fáth ar theip uirthi)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Cén fáth an meathlú + cad iad na hiarmhairtí)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (aidhmeanna + cad a d'éirigh léi a bhaint amach)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 3

Dul ar gcúl na Sean Eorpa, 1609 1660

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (polasaithe Olivares + cén fáth chomh fada sin)
Mura dtugtar ach CEANN amháin, Uasmhéid MC = 50

3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cén chaoi + cén fáth)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50

4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 4
An Eoraip le linn ré Louis XIV, 1660 1715

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Cúis leis an éirí amach + Conas ar cuireadh faoi chois é)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50

3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cén chaoi + cén fáth)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 5
Impireachtaí á mbunú, 1715 1775

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 6
Impireachtaí faoi réabhlóid, 1775 1815

1. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (imeachtaí + idéanna)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50

2. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (aidhmeanna + cad a d'éirigh léi a bhaint amach)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50

3. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (talmhaíocht + tionsclaíocht)
Mura dtugtar ach CEANN AMHÁIN, Uasmhéid MC = 50
4. Uasmhéid MC = 60
Uasmhéid MG = 40

Leathanach Bán

